

3. Výsledek hospodaření s vlivem kurzových rozdílů

Kurzové rozdíly jsou součástí výsledku hospodaření ve finanční oblasti. Finanční výsledek hospodaření v české úpravě obsahuje vlivy operací nejen s finančními investicemi, ale také např. vliv kurzových rozdílů z operací z hlavní (např. obchodní) činnosti v cizích měnách. Zahrnuje tzv. **věcně souměřitelné výnosy a náklady**, např. tržby z prodeje cenných papírů a podílů a prodané cenné papíry a podíly, dále tzv. **jednostranné výnosy a zisky**, např. dividendy, úroky z vkladových účtů či z dluhopisů, kurzové zisky, zisky z přecenění a **jednostranné náklady a ztráty**, např. bankovní poplatky, úroky z úvěrů a z dluhopisů, kurzové ztráty, ztráty z přecenění, úpravy rezerv a opravných položek ve finanční oblasti.

Připomeňme si formální strukturu finančního výsledku hospodaření ve výkazu zisku a ztráty podnikatelů :

Tržby z prodeje cenných papírů a podílů

Prodané cenné papíry a podíly

Výnosy z dlouhodobého finančního majetku

Výnosy z krátkodobého finančního majetku

Náklady z finančního majetku

Výnosy z přecenění cenných papírů a derivátů

Náklady z přecenění cenných papírů a derivátů

Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti (+/-)

Výnosové úroky

Nákladové úroky

Ostatní finanční výnosy

Ostatní finanční náklady

Převod finančních výnosů

Převod finančních nákladů

FINANČNÍ výsledek hospodaření

Kurzové zisky jsou součástí ostatních finančních výnosů, kde jsou dále i náhrady mank a schodků na finančním majetku. Kurzové ztráty jsou vykazovány v ostatních finančních nákladech společně např. s bankovními poplatky, manky, schodky, škodami na finančním majetku. Vliv operací s cizí měnou je tedy v položkách výkazu do určité míry skryt. Ve finančním hospodářském výsledku lze vykazovat kompenzovaný dopad realizovaných i nerealizovaných kurzových rozdílů v podobě celkové kurzové ztráty nebo kurzového zisku jako důsledek veškerých cizoměnových transakcí běžného období. Především při zahraničně obchodní činnosti se objevují v praxi i názory na vykazování kurzových zisků a ztrát: spíše než ve finančním výsledku hospodaření zařadit jejich vliv v provozním výsledku hospodaření jako např. související náklady a výnosy při prodeji zboží, výrobků a jiných výkonů

v zahraničně obchodních operacích, s kurzovými rozdíly pracují obchodníci i v kalkulacích cen daných výkonů.

Závěr

V oblasti cizích měn, jejich použití v účetnictví, vykazování jednotlivých položek s vlivem cizí měny a důsledky kurzových rozdílů je rozpoznatelná rozmanitost řešení v praxi. I při respektování nastavené účetní metodiky můžeme analyzovat v některých případech i významnější odlišnosti v individuálním přístupu k řešení dané oblasti a tím i k zásadnímu vlivu na finanční, důchodovou situaci podniku a další souvislosti. V rámci jednotnosti účetních postupů může být určitou motivací námět k precizaci pravidel v podobě úpravy a doplnění účetní metodiky v ČR, ať již formou vhodného účetního standardu nebo interpretace pro cizí měny v účetnictví (např. dohadné položky, časové rozlišení).

Abstrakt

Příspěvek je zaměřen na stručný přehled aktuální problematiky cizí měny v českém účetním prostředí.

Klíčová slova: cizí měna, kurzové rozdíly

Summary

Aim of this paper is focused on brief summary of the currently problems regarding foreign currency at Czech Accountings legislative.

Key words: foreign currency, exchange difference.

JEL klasifikace: M41

Použité zdroje:

- [1] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů
- [2] Vyhláška č. 500/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů

Kontakt

Jaroslava Roubíčková, doc.Ing., CSc., KFUA VŠE Praha, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3, tel.: +420 220 094 122, roubicko@vse.cz

PROGRESÍVNE VYUČOVACIE METÓDY NA PREDMETE FINANČNÉ ÚČTOVNÍCTVO¹⁰⁶

Extraordinary financial statement in liquidation

Renáta Silná

Modernizácia je v ostatných rokoch v pedagogike a zvlášť v didaktike veľmi frekventovaným pojmom. Tlak vedecko-technických poznatkov núti vyučovací proces modernizovať a prispôsobovať novým podmienkam. Modernizáciu výchovy a vzdelávania možno chápať ako zmeny v obsahu, organizácii, formách, prostriedkoch, ale i metódach akými vyučujeme.

Vyučovaciu metódu možno chápať ako spôsob, akým naučiť študentov rozumieť vyučovanej problematike nielen kvôli absolvovaniu a získaniu skúšky, ale s cieľom získania ich záujmu o dané témy. Na zvýšenie motivácie a lepšie osvojenie si učiva slúžia progresívne vyučovacie metódy.

Za progresívne alebo aktivizujúce vyučovacie metódy sa najčastejšie pokladajú:¹⁰⁷

- **problémové vyučovanie,**
- **skupinové vyučovanie,**
- **kombinácia problémového a skupinového vyučovania,**
- programované vyučovanie,
- projektové vyučovanie,
- **brainstorming,**
- ekonomické hry, situačné metódy, inscenačné metódy a pod.

Uvedené vyučovacie metódy sa často označujú ako „moderné“ alebo „najefektívnejšie“ metódy výchovno-vzdelávacej práce, i keď ich pôsobenie pretrváva už do staroveku. Vyučovacím metódam je venovaná široká škála literatúry, ktoré charakterizujú ich podstatu, pre účely tohto článku preto bližšie špecifikujem tie, ktoré pokladám za dôležité pri ich aplikovaní vo vyučovacom procese na predmete finančné účtovníctvo.

Problémové vyučovanie

Problémové vyučovanie patrí k tým progresívnym vyučovacím metódam, ktoré najviac podporujú aktivitu, samostatnosť a tvorivosť študentov vo výchovno-vzdelávacom procese. Metódy problémového vyučovania však neslúžia len na racionálne zvládnutie požadovaných vedomostí, zručností a návykov, ale majú aj veľký výchovný vplyv, pretože vedú študentov k aktívnemu konaniu a správaniu, k schopnosti prekonávať ťažkosti a hľadať optimálne riešenia.¹⁰⁸

Podstata problémového vyučovania je predovšetkým v tom, že učivo sa študentom neodovzdáva v hotovej podobe ako uzavretý systém poznatkov, ktoré si majú zapamätať, ale ako didaktický problém, ktorý musia študenti sami alebo s pomocou učiteľa riešiť. Pod didaktickým problémom možno chápať takú úlohu, „ktorej spôsob plnenia alebo výsledok

¹⁰⁶ Tento príspevok bol vypracovaný ako jeden z výstupov výskumného projektu "Globalizácia a harmonizácia účtovníctva v podmienkach hospodárskej krízy" číslo IG 2617121/10.

¹⁰⁷ ŠLOSÁR, R. – NOVÁK, J. *Didaktika odborných ekonomických predmetov*. Bratislava : Ekonóm, 2009, s. 79.

¹⁰⁸ ŠLOSÁR, R. – NOVÁK, J. *Didaktika odborných ekonomických predmetov*. Bratislava : Ekonóm, 2009, s. 80.

študent vopred nepozná, má však základné vedomosti a zručnosti na to, aby tento výsledok alebo spôsob riešenia hľadal a našiel“.

Pri hľadaní správneho riešenia sa študenti dostávajú do tzv. problémovej situácie, t. j. do situácie, ktorá im robí ťažkosti a prekážky, je pre nich neznámym protirečením. V každej problémovej situácii sa musia okrem toho splniť dva jej základné aspekty:

- motivačný (musí sa vzbudiť záujem študentov o riešenie problému),
- obsahovo-predmetový (musí obsahovať aj známe prvky, na základe ktorých sa študenti dopracujú k hľadanému riešeniu). Túto skutočnosť vyjadruje aj nasledujúca schéma:¹⁰⁹

Schéma č. 1 Aspekty problémového vyučovania

Každá problémová úloha musí byť pre študentov primeraná, t. j. na jednej strane musí byť dostatočne zložitá a náročná, ale na druhej strane musí byť dostupná ich reálnym intelektuálnym možnostiam.

V závislosti od toho, aký je stupeň samostatnosti pri tvorivom riešení problémových úloh, môžeme hovoriť o týchto konkrétnych metódach (metodických postupoch) problémového vyučovania:¹¹⁰

1. problémový výklad,
2. čiastočne výskumná (heuristická) metóda,
3. výskumná metóda.

Podstata **problémového výkladu** spočíva v tom, že učiteľ nastoľuje problém, aj ho sám rieši, pritom však ukazuje spôsob riešenia v jeho skutočných, ale študentom prístupných protikladoch, poukazuje na myšlienkový postup pri jeho riešení. Študenti spolu s učiteľom sledujú chod učiteľových myšlienok, premýšľajú o správnosti jeho postupu, a tým sa spoluzúčastňujú na atmosfére vedeckého myslenia.

Dôležité je uvedomiť si, že problémový výklad síce vedie učiteľ sám, ale tak, že sa obracia na študentov s logickými otázkami, ktoré ich nútia rozmýšľať a sledovať myšlienkový postup učiteľa. Aj keď tu ide len o vnútorný myšlienkový dialóg medzi učiteľom a študentmi (študenti totiž nemusia nahlas odpovedať na učiteľove otázky), otázky stimulujú myslenie študentov, a tak ich povzbudzujú a aktivizujú do ďalšej práce.

¹⁰⁹ Spracované podľa TUREK, I.: Zvyšovanie efektívnosti vyučovania. Bratislava: MCB, 1997, s. 137.

¹¹⁰ ŠLOSÁR, R. – NOVÁK, J. *Didaktika odborných ekonomických predmetov*. Bratislava : Ekonóm, 2009, s. 83.